

Vejetasyon Nedir?

Bir bölgede doğal koşullara bağlı olarak yetişen çeşitli bitki topluluklarının oluşturduğu örtüye **doğal bitki örtüsü** veya **vejetasyon** denir. Benzer bitkilerin bir araya gelmesi ile de bitki formasyonları oluşmaktadır.

Çalı Formasyonu Nedir?

Coğrafi şartların ağaç yetişmesine uygun olmadığı yerlerde ya da ormanların tahrip edildiği sahalarda bodur ağaççıklardan oluşan türlerdir. Başlıca çalı toplulukları şunlardır;

- 1-) Maki
- 2-) Garig
- 3-) Psödomaki

Maki ve Garig Nedir?

Akdeniz iklimi bölgesinde görülen, yıl boyunca yeşil kalan bodur, kısa boylu çalılardır. Sandal, zakkum, defne, yaban mersini, yabani zeytin, sakız, menengiç, keçi boynuzu, kermez meşesi, kocayemiş ve akçakesme başlıca maki türleridir. Makilerin tahribi ile oluşan çalı topluluğuna da garig adı verilir. (lavanta, kekik, süpürge çalısı yasemin, funda, tüylü laden vb)

Bitki Formasyonları Nelerdir?

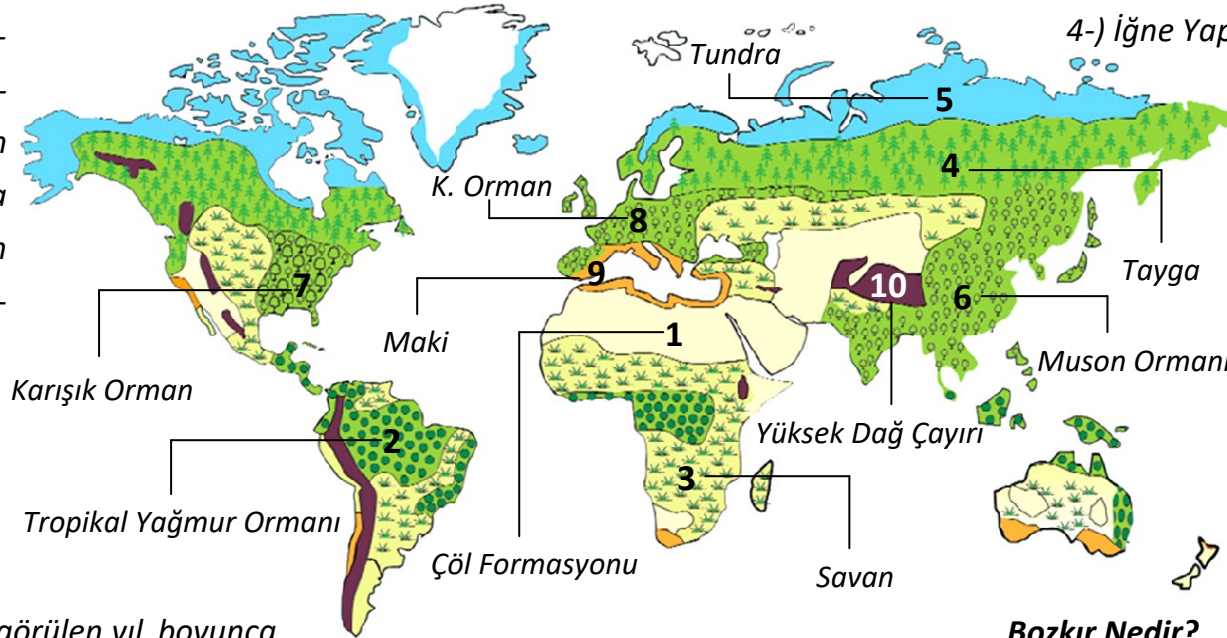
Yeryüzünde farklı özelliklere sahip birçok türden oluşan bitki toplulukları 4 guruba ayrılır.

Ağaç Formasyonu

Çalı Formasyonu

Otlak Formasyonu

Çöl Formasyonu

Ağaç Formasyonu Nedir?

İklim ve toprak şartlarına bağlı olarak gelişen uzun ve gövdeli bitki topluluklarıdır. Başlıca ağaç toplulukları şunlardır:

- 1-) Tropikal Yağmur Ormanları
- 2-) Muson Ormanları
- 3-) Karışık Ormanlar
- 4-) İğne Yapraklı Ormanlar (Tayga)

Otlak Formasyonu Nedir?

Ağaç ve çalı formasyonlarının yetişmediği bölgelerde ve ormanların tahrip edildiği yerlerde gelişen, yağışlarla bağlı olarak yetişen türlerdir. Başlıca ot türleri;

- 1-) Savan
- 2-) Bozkır (Step)
- 3-) Çayır (Mera)
- 4-) Tundra

Bozkır Nedir?

Orta kuşakta kurak ve yarı kurak iklim bölgelerinde görülen seyrek ve cılız ot topluluğudur. Bu otların başlıcaları; geven, yavşan otu, çoban yastığı, gelincik, sığırkuyruğu, ada çayı, üzerlik, çayır üçgülü, kılıç otu ve çakır dikenidir. Orman tahribi sonucu oluşan bozkırlara **antropojen bozkırlar** adı verilir.

Psödomaki Nedir?

Orta kuşağın nemli iklim bölgelerinde ormanların tahrip edilmesi sonucu ortaya çıkan çalılara denir. Kışın yaprağını döken kızılçık, böğürtlen, yabani elma, yabani erik, üvez, fındık ile yaprağını dökmeyen sandal, defne, akçakesme ve kocayemiş gibi maki türlerinden oluşur.

Bitkilerin Dağılımını Etkileyen Faktörler Nelerdir?

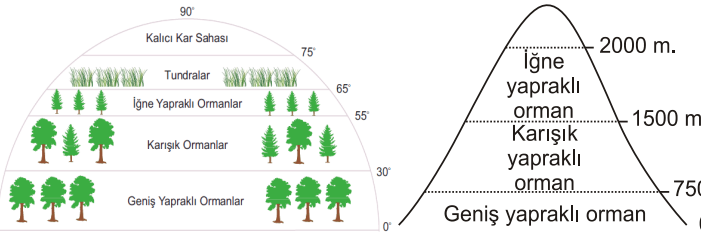
İklim

Yüzey şekilleri

Toprak

Biyolojik Etkenler

İklim: Bitkilerin görünüşünü ve dağılımını etkileyen en temel unsurdur. Sıcaklık ve nemin fazla olduğu yerlerde bitki örtüsü gür iken; kurak ve soğuk bölgelerde bitki örtüsü cılızdır. Enleme ve yükseltiye bağlı sıcaklık değişimine göre bitkiler kuşaklar oluşturmaktadır.

Yeryüzü Şekilleri : Yükselti, dağların uzanış yönü, bakı gibi özellikler bitkilerin dağılımını etkiler. Denize bakan yamaçlarda bitki örtüsü gürdür.

Toprak: Toprağın özelliği, geçirirliliği, kalınlığı bitki türlerini etkiler.

Biyolojik Etkenler: Bitki örtüsü üzerinde en fazla etkisi olan canlı insandır. Savaşlar, yangınlar, yol yapımı, sanayileşme, yakacak ihtiyacı, tarla açma, hayvan otlatma, yerleşmeye açma vb etkiler.

Türkiye'nin Bitki Varlığı Nasıldır?

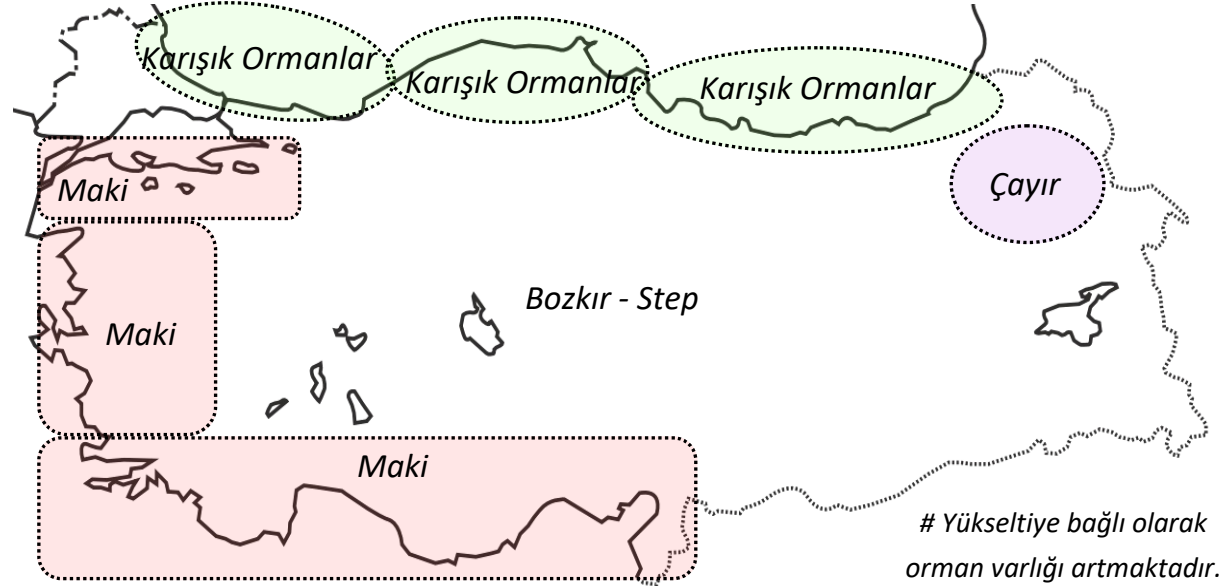
Ülkemiz bitki çeşitliliği açısından 12.000 tür ile oldukça zengindir. Bu türlerin 3700'ü endemiktir. İklim çeşitliliği, kısa mesafede değişen yeryüzü şekilleri, coğrafi konum, toprak türleri, geçmiş dönemlerde yaşanan iklim değişiklikleri gibi etkenler bu zenginliğin nedenleridir.

Endemik Bitki Nedir?

Yalnızca belirli bir bölgede yetişen, başka bölgelerde bulunmayan yerli bitkilerdir. Datça Hurması, Kazdağ Göknarı, İspir Meşesi, Derbent Kan Çiçeği, Halfeti Kara Gül, Bingöl Ters Lalesi vb

Relikt Bitki Nedir?

Geçmiş jeolojik dönemlerden günümüze kalan bitkilerdir. (Sığla, Sedir Sekoya Ağacı vb)

Geniş Yapraklı Ormanlar: Kayın, kestane, gürgen, meşe, ıhlamur, dişbudak, titrek kavak vb

İğne Yapraklı Ormanlar: Ladin, karaçam, kızılçam, göknar, sarıçam vb

Garig (frigana): Süpürge çalısı, kekik, lavanta, funda, tüylü laden, kermez meşesi vb

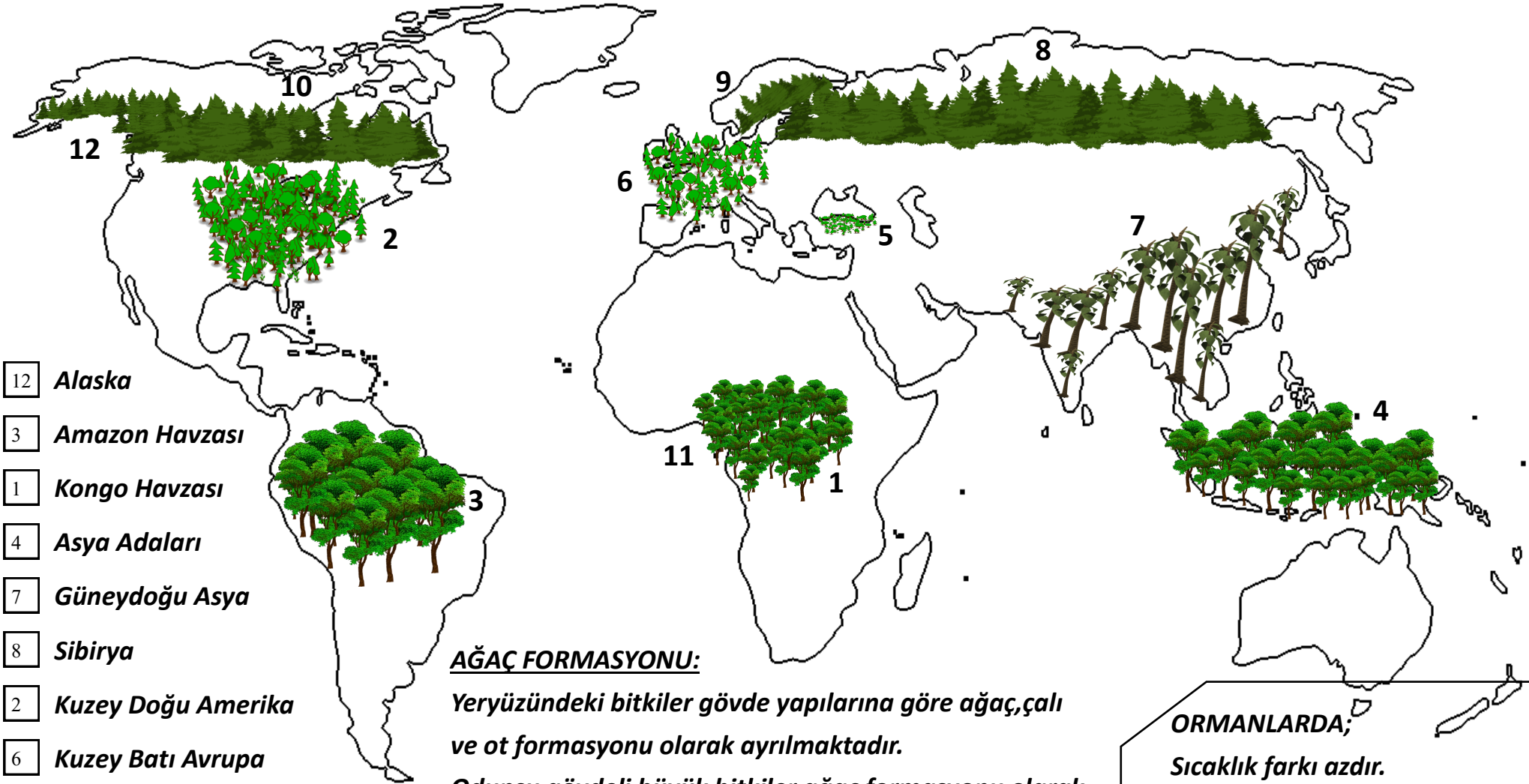
Psödomaki: Orman gülleri, fındık, kızılçak, yabani erik, yabani elma, böğürtlen, üvez vb

Bozkır: Geven, yavşan otu, gelincik, üçgül, sığır kuyruğu, çoban yastığı, çakır diken, üzerlik vb

Çayır: Yumak, tarla sarmaşığı, düğün çiçeği, mine, kardelen, taşkıran, yıldız çiçeği, orman gülü vb

Yükseltiye bağlı olarak orman varlığı artmaktadır.

Aşağıda verilen dilsiz dünya haritası üzerinde başlıca orman bölgeleri ile numaralandırarak bölgeleri eşleştiriniz.

- 12 Alaska
- 3 Amazon Havzası
- 1 Kongo Havzası
- 4 Asya Adaları
- 7 Güneydoğu Asya
- 8 Sibiryaya
- 2 Kuzey Doğu Amerika
- 6 Kuzey Batı Avrupa
- 9 İskandinavya
- 11 Gine Körfezi
- 5 Kuzey Anadolu
- 10 Kuzey Kanada

AĞAÇ FORMASYONU:

Yeryüzündeki bitkiler gövde yapılarına göre ağaç, çalı ve ot formasyonu olarak ayrılmaktadır.

Odunsu gövdeli büyük bitkiler ağaç formasyonu olarak adlandırılır. 4 alt türü vardır:

- 1-) Ekvatorial Ormanlar
- 2-) Muson Ormanları
- 3-) Karışık Ormanlar
- 4-) Tayga Ormanları

ORMANLARDA;

- Sıcaklık farkı azdır.
- Kimyasal çözünme etkilidir.
- Nem ve Yağış fazladır.
- Bitki örtüsü yoğundur.
- Nüfus ve yerleşme seyrek.
- Biyocoşunluluk fazladır.